

Wymagania edukacyjne z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa klasa VIII

Zgodne z programem nauczania przedmiotu edukacji dla bezpieczeństwa w szkole podstawowej wydawnictwo Nowa Era "Żyję i działam bezpiecznie"
autorstwa Jarosława Słomy.

Temat	Wymagania na poszczególne oceny. Uczeń ...				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń					
Ostrzeganie o zagrożeniach i alarmowanie.	Rozróżnia podstawowe sygnały alarmowe oraz wymienia podstawowe środki alarmowe przy pomocy nauczyciela.	Definiuje rodzaje alarmów, informuje, z jakich systemowych źródeł (np. Alert RCB) otrzyma ostrzeżenia oraz wymienia podstawowe środki alarmowe.	Omawia sposób ogłaszania i odwoływania alarmów, wymienia środki podstawowe i zastępcze oraz sposoby przeciwdziałania panice.	Opisuje zasady zachowania po ogłoszeniu alarmu, charakteryzuje system wykrywania skażeń i alarmowania oraz potrafi zainstalować i skonfigurować systemy ostrzegania na telefonie.	Wyjaśnia zagrożenia i konsekwencje prawne nieuzasadnionego wszczynania alarmu oraz analizuje sprawność lokalnych systemów ostrzegania.
Ewakuacja.	Uczestniczy w próbnej ewakuacji ze szkoły i rozpoznaje podstawowe znaki ewakuacyjne.	Opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji (drogi, wyjścia, miejsce zbiórki, sygnały).	Omawia ogólne zasady ewakuacji ludności i zwierząt oraz różnicuje stopnie ewakuacji.	Wyjaśnia zasady zaopatrzenia ewakuowanej ludności w wodę i żywność oraz uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice.	Opracowuje autorski projekt planu ewakuacji wskazanego obiektu użyteczności publicznej lub domu rodzinnego.

Zagrożenia i walka z nimi.	Rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny oraz zna podstawowe numery służb.	Wymienia formacje służb ratowniczych (KSRG, PRM) oraz podmioty społeczne (OSP, GOPR, TOPR, WOPR).	Wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego.	Szczegółowo charakteryzuje zadania społecznych podmiotów ratowniczych oraz klasyfikuje zagrożenia ze względu na podmiot i źródła.	Analizuje funkcjonowanie zintegrowanego systemu ratownictwa w Polsce na przykładzie konkretnych katastrof.
Pożary.	Wymienia główne przyczyny pożarów i rozpoznaje podręczny sprzęt gaśniczy.	Opisuje zasady postępowania podczas pożaru, rozpoznaje znaki ochrony ppoż. i ewakuacyjne oraz dobiera środek gaśniczy do rodzaju pożaru.	Omawia zasady profilaktyki pożarowej i sposoby gaszenia pożarów w zarodku.	Opisuje sposób postępowania osób odciętych przez pożar od dróg ewakuacji oraz wyznacza strefę bezpieczeństwa.	Wykazuje szczegółową wiedzę na temat domowych systemów czujek dymu i gazu oraz procedur taktycznych straży pożarnej.
Powodzie.	Wymienia główne przyczyny powodzi i zagrożenia z nią związane.	Opisuje zasady postępowania podczas powodzi i przygotowania się do ewakuacji.	Omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt oraz zabezpieczania mienia.	Opisuje znaczenie kodu kolorystycznego i sygnalizacji manualnej w kontakcie z zespołami ratowniczymi.	Analizuje przyczyny klęsk żywiołowych w regionie i proponuje systemowe rozwiązania przeciwpowodziowe.
Ekstremalne warunki pogodowe.	Wymienia rodzaje ekstremalnych zjawisk pogodowych (wichury, burze, upały, mrozy, śnieżyce).	Opisuje sposób przygotowania domu na burze i wichury oraz zasady zachowania w czasie silnych mrozów i upałów.	Proponuje odpowiednie działania zapobiegawcze i ratownicze wobec narastającej fali upałów lub mrozów.	Przedstawia szczegółowe zasady postępowania w razie zagrożenia lawinowego w górach.	Analizuje wpływ zmian klimatycznych na anomalie pogodowe i opracowuje poradnik przetrwania w trudnych warunkach.
Wypadki i katastrofy	Wymienia przyczyny	Wyjaśnia zasady	Opisuje obowiązki	Zna możliwości	Wyjaśnia procedury

komunikacyjne. Niebezpieczne substancje chemiczne.	wypadków drogowych i rozpoznaje podstawowe znaki ostrzegawcze.	postępowania na miejscu wypadku drogowego oraz po uwolnieniu niebezpiecznej substancji chemicznej.	pieszego i kierowcy podczas przejazdu pojazdu uprzywilejowanego.	wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony przed toksycznymi środkami przemysłowymi i bojowymi.	dekontaminacji oraz postępowania w katastrofach transportowych z udziałem ładunków niebezpiecznych (ADR).
Zagrożenia terrorystyczne.	Wyjaśnia pojęcie terroryzmu.	Omawia zasady zachowania się w przypadku wtargnięcia uzbrojonego napastnika (sytuacja zakładnicza).	Wymienia przykłady i skutki użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych.	Opisuje procedury reagowania na cyberprzemoc i wskazuje sposoby zapewnienia bezpieczeństwa w sieci.	Charakteryzuje zagrożenia hybrydowe oraz proponuje działania podnoszące świadomość bezpieczeństwa w szkole.
Rozdział 2. Bezpieczeństwo państwa					
Bezpieczny obywatel, bezpieczne państwo.	Wymienia organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Polska (NATO, UE).	Charakteryzuje geopolityczne aspekty bezpieczeństwa oraz wymienia instytucje systemu bezpieczeństwa państwa.	Omawia miejsce Polski w organizacjach międzynarodowych i ich wpływ na obronność.	Identyfikuje i szczegółowo charakteryzuje poszczególne dziedziny bezpieczeństwa państwa.	Samodzielnie analizuje aktualną sytuację geopolityczną i wyzwania dla bezpieczeństwa narodowego.
System obronny Polski.	Zna nazwy podstawowych formacji mundurowych w Polsce.	Wymienia zadania parlamentu, prezydenta i rządu w dziedzinie obronności.	Wymienia zadania Sił Zbrojnych RP podczas klęsk żywiołowych.	Zna podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Wojska Polskiego oraz charakteryzuje	Wykazuje szczegółową wiedzę na temat struktury, modernizacji technicznej oraz

				organizacje proobronne.	tradycji oręża polskiego.
Cyberbezpieczeństwo.	Zna pojęcie cyberbezpieczeństwa i podstawowe zasady korzystania z sieci.	Wymienia zagrożenia cybernetyczne w wymiarze cywilnym i wojskowym.	Omawia sposoby właściwego reagowania na cyberprzemoc i wyłudzenia danych.	Tworzy wypowiedzi dotyczące roli cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie obronnym państwa.	Prezentuje zaawansowane metody zabezpieczania tożsamości cyfrowej oraz analizuje mechanizmy dezinformacji i wojny informacyjnej.
Rozdział 3. Podstawy pierwszej pomocy					
Podstawowe wiadomości z zakresu pierwszej pomocy	Podaje definicję pierwszej pomocy i wymienia numery alarmowe.	Opisuje prawny i moralny obowiązek udzielania pomocy oraz wyposażenie apteczki.	Opisuje rolę układu oddechowego, krążenia i nerwowego oraz następstwa ich zaburzeń.	Wyjaśnia pojęcie „złotej godziny” oraz opisuje zastosowanie aplikacji ratunkowych na telefon.	Promuje zasadę altruizmu i ratownictwa, wykazując się wiedzą z zakresu wytycznych Europejskiej Rady Resuscytacji.
Postępowanie w miejscu zdarzenia.	Zna zasady dbania o własne bezpieczeństwo na miejscu zdarzenia.	Stosuje środki ochrony osobistej (rękawiczki) oraz prawidłowo wzywa służby ratunkowe.	Przeprowadza wywiad ratowniczy według schematu SAMPLE	Opisuje i dobiera sposoby ewakuacji poszkodowanych z zagrożonego miejsca z uwzględnieniem rodzajów urazów.	Wzorowo koordynuje działania grupy na miejscu symulowanego wypadku z wieloma poszkodowanymi.
Pomoc osobie nieprzytomnej.	Ocenia przytomność poszkodowanego.	Ocenia oddech trzema zmysłami przez 10 sekund i udrażnia	Układa osobę nieprzytomną w pozycji bezpiecznej i	Wymienia ogniwa łańcucha przeżycia i wskazuje przyczyny	Prawidłowo i bez zastanowienia wykonuje pełną

		drogi oddechowe rękoczynem czoło- żuchwa.	zapewnia komfort termiczny.	uzasadniające pozostawienie poszkodowanego w pozycji zastanej.	sekwencję badania nieprzytomnego w trudnych symulacjach.
Resuscytacja krążeniowo oddechowa.	Wyjaśnia pojęcie Nagłego Zatrzymania Krążenia (NZK) i podaje stosunek uciśnień do oddechów (30:2).	Wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddechy oraz opisuje działanie defibrylatora AED.	Prowadzi RKO we współpracy z drugim ratownikiem i wyjaśnia zasady RKO z wyłącznym uciskaniem.	Opisuje algorytm RKO u dzieci i niemowląt oraz sprawnie stosuje trenażer AED.	Demonstracyjnie i bezbłędnie wykonuje RKO wysokiej jakości oraz potrafi przeprowadzić instruktaż dla rówieśników.
Rany i krwotoki.	Różnicuje pojęcie rany i krwotoku.	Wykonuje opatrunek osłaniający i uciskowy na ranę kończyny oraz zna zasady tamowania krwawienia z nosa.	Omawia zasady postępowania przeciwwstrząsowego oraz opatrywanie ran głowy, klatki piersiowej i brzucha	Omawia okoliczności zakładania opaski uciskowej (stazy) oraz proponuje zastępcze środki opatrunkowe.	Sprawnie podejmuje decyzje ratownicze w przypadku krwotoków zagrożających życiu (np. uszkodzenie tętnicy).
Złamania, zwichnięcia, skręcenia.	Wymienia podstawowe objawy urazów narządu ruchu.	Unieruchamia kończynę w pozycji zastanej z użyciem szyny, chusty trójkątnej lub sprzętu podręcznego.	Omawia zasady postępowania i przenoszenia osób z podejrzeniem urazu kręgosłupa.	Wyjaśnia cel unieruchamiania oraz opisuje powikłania wynikające z niewłaściwego transportu.	Potrafi improwizować zaawansowane unieruchomienia w warunkach terenowych.
Oparzenia i odmrożenia.	Wyjaśnia pojęcie oparzenia i odmrożenia.	Demonstruje chłodzenie oparzenia wodą oraz opisuje pierwszą pomoc w udarze słonecznym/termiczny	Proponuje działania zapobiegające wychłodzeniu i odmrożeniom w warunkach zimowych.	Szacuje powierzchnię oparzeń u dorosłych i dzieci (reguła dłoni / reguła dziewiątek).	Zna procedury ratownicze w oparzeniach chemicznych oraz poparzeniach dróg oddechowych.

		m.			
Zadławienia, zawał serca, udar mózgu, cukrzyca, napad padaczkowy.	Rozpoznaje objawy zadławienia i napadu padaczkowego.	Opisuje pierwszą pomoc przy zadławieniu (rękoczyn Heimlicha/uciśnięcia nadbrzusza), zawale serca i padaczce.	Stosuje i interpretuje schemat diagnostyczny FAST przy podejrzeniu udaru mózgu.	Różnicuje stan hipoglikemii i hiperglikemii oraz opisuje odpowiednią pierwszą pomoc.	Posiada szczegółową wiedzę fizjologiczną dotyczącą stanów zagrożenia życia i potrafi zachować opanowanie w sytuacjach trudnych.
Tonięcie, porażenie prądem, zatrucie, wstrząs anafilaktyczny, ciało obce w oku, ukąszenie, użądlenie.	Zna zasady bezpiecznego spędzania czasu nad wodą oraz zagrożenia związane z prądem elektrycznym.	Opisuje pierwszą pomoc przy porażeniu prądem, ukąszeniu, użądleniu, ciele obcym w oku oraz zatruciu gazami.	Opisuje zasady postępowania we wstrząsie anafilaktycznym (w tym użycie autowstrzykiwacza z adrenaliną).	Odtwarza etapy pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (zapobieganie zachłyśnięciu i hipotermii).	Wykazuje się poszerzoną wiedzą z zakresu ratownictwa wodnego oraz postępowania przy złożonych zatruciach lekowych i chemicznych.
Rozdział 4. Kształtowanie postaw obronnych.					
Wstęp do szkolenia strzeleckiego.	Bezwzględnie przestrzega regulaminu strzelnicy i poleceń prowadzącego	Stosuje zasady bezpiecznego posługiwania się bronią (BLOS), przyjmuje postawy strzeleckie (stojąc, klęcząc, leżąc), ładuje i zabezpiecza broń.	Zgrywa przyrządy celownicze oraz opisuje ochronniki słuchu i wzroku.	Wyjaśnia wpływ rodzaju celowników i amunicji na celność oraz konsekwencje błędnej postawy strzeleckiej.	Wykazuje się wiedzą z zakresu budowy broni, zasad balistyki oraz historii strzelectwa sportowego.
Terenoznawstwo.	Wskazuje kierunki świata za pomocą kompasu lub GPS	Orientuje mapę w terenie za pomocą obiektów i kompasu.	Odczytuje symbole z różnych rodzajów map i sprawnie orientuje się	Potrafi zaplanować trasę przemarszu w terenie nieznanym z	Wyznacza azymuty, wylicza odległości w skali i prowadzi

			w terenie.	uwzględnieniem przeszkód.	nawigację w trudnych warunkach ograniczonej widoczności.
Temat dodatkowy					
Profilaktyka zdrowotna (choroby cywilizacyjne, zespół metaboliczny, stres i sposoby walki z nim, zdrowie psychiczne, depresja, anoreksja i bulimia, nadwaga i otyłość, uzależnienia behawioralne)	Wymienia wybrane choroby cywilizacyjne oraz pojęcie stresu.	Wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych oraz typowe objawy depresji.	Proponuje skuteczne sposoby radzenia sobie ze stresem oraz unikania uzależnień behawioralnych.	Charakteryzuje zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia), nadwagę i zespół metaboliczny.	Opracowuje autorski projekt kampanii społecznej promującej zdrowie psychiczne i fizyczne wśród młodzieży.

Dostosowanie form i metod pracy dla uczniów ze SPE

Spektrum Autyzmu (ASD)

- **Dostosowanie form pracy:**

- Stałość rutyny – zapewnienie przewidywalnego harmonogramu zajęć i wcześniejsze uprzedzanie o wszelkich zmianach (zmiana sali, zastępstwo).
- Organizacja przestrzeni – wyznaczenie stałego miejsca w ławce (najlepiej z dala od źródeł hałasu i ostrych bodźców świetlnych) oraz dostępu do strefy wyciszenia (tzw. cichego kącia).
- Czas pracy – dzielenie zadań na mniejsze, jednoznaczne etapy z uwzględnieniem przerw na regulację sensoryczną.
- W miarę potrzeby umożliwienie pracy indywidualnej w miejsce zadań grupowych, wsparcie przy pracach wykonywanych w grupie.

- **Dostosowanie metod pracy:**

- Komunikacja – stosowanie krótkich, dosłownych poleceń bez metafor, ironii czy abstrakcyjnych skrótów myślowych.
- Wsparcie wizualne – używanie planów aktywności, schematów, piktogramów oraz instrukcji krok po kroku.

- Sprawdzanie wiedzy – preferowanie form pisemnych z pytaniami zamkniętymi lub wypowiedzi ustnych w warunkach indywidualnych (zamiast odpowiedzi na forum klasy).

ADHD (Zaburzenia koncentracji uwagi z nadpobudliwością psychoruchową)

- **Dostosowanie form pracy:**
 - Kontrola bodźców – posadzenie ucznia w pierwszej ławce, blisko nauczyciela, z dala od okna i gazetek ściennych.
 - Kanalizowanie ruchu – przyzwalanie na dyskretny ruch (np. korzystanie z poduszki sensorycznej, gniotka) oraz angażowanie w czynności fizyczne (starcie tablicy, rozdanie zeszytów).
 - Redukcja czasu skupienia – dzielenie długich zadań na 5-10 minutowe moduły.
- **Dostosowanie metod pracy:**
 - Wydawanie poleceń – podawanie tylko jednej instrukcji naraz, po uprzednim upewnieniu się, że uczeń utrzymał kontakt wzrokowy.
 - Strukturyzacja materiału – stosowanie grafik, tabel, zakreślaczy i pogrubień w tekście do wyłowienia istotnych informacji.
 - Bieżący feedback – regularne monitorowanie postępów w trakcie lekcji, przypominanie o celu zadania i natychmiastowe wzmacnianie pozytywne.

Dysleksja (Zaburzenie czytania)

- **Dostosowanie form pracy:**
 - Wydłużenie czasu – przyznanie dodatkowego czasu na przeczytanie poleceń, tekstów i przygotowanie wypowiedzi.
 - Dostosowanie materiałów – stosowanie czcionki bezszeryfowej (np. Arial, OpenDyslexic) w rozmiarze 12–14 pkt z większym interliniżem (1,5).
- **Dostosowanie metod pracy:**
 - Unikanie głośnego czytania – nieodpytywanie z czytania na głos przed całą klasą bez wcześniejszego zapowiedzenia i przygotowania tekstu w domu.
 - Praca na wyciągach – przygotowywanie kart pracy z gotowymi schematami, wykresami lub lukami do uzupełnienia.
 - Ocenianie – ocenianie treści merytorycznej wypowiedzi, a nie płynności czytania czy tempo przetwarzania tekstu.

Dysgrafia (Zaburzenie techniki pisanie / kaligrafii)

- **Dostosowanie form pracy:**
 - Alternatywne metody rejestracji – zezwolenie na pisanie na komputerze, tablecie, dyktowanie odpowiedzi lub robienie zdjęć notatek z tablicy.
 - Ograniczenie pisanie ręcznego – udostępnianie kserokopii notatek, gotowych schematów oraz kart pracy z lukami.
 - Przyjazne przybory – stosowanie nakładek ergonomicznych na długopis, zeszytów z powiększoną liniaturą lub bez linii.

- **Dostosowanie metod pracy:**

- Ocenianie – całkowite zwolnienie z oceniania estetyki pisma, czytelności, mieszczącego się w liniaturze czy staranności graficznej.
- Formaty testów – stosowanie sprawdzianów z pytaniami zamkniętymi, testów wielokrotnego wyboru lub odpowiedzi ustnych.
- Wydłużenie czasu – zapewnienie dodatkowego czasu na zadania wymagające samodzielnego pisania.

Dysortografia (Zaburzenie poprawnej pisowni)

- **Dostosowanie form pracy:**

- Wydłużenie czasu na samokontrolę – zapewnienie dodatkowego czasu po napisaniu pracy na jej spokojne przeczytanie i poprawienie błędów.

- **Dostosowanie metod pracy:**

- Kryteria oceniania – ocena prac pisemnych wyłącznie pod kątem treści merytorycznej, kompozycji i logiki, z wyłączeniem kryterium poprawności ortograficznej i fonetycznej.
- Wskazywanie błędów – zaznaczanie błędów ortograficznych na marginesie bez obniżania oceny z przedmiotu .

Forma sprawdzania wiedzy/umiejętności	Ocena punktowa	Zakres materiału	Uwagi
Odpowiedź ustna.	0-5 pkt.	Materiał z ostatniej lekcji.	
Kartkówka.	0-5 pkt.	Materiał z 3 ostatnich lekcji.	Może, ale nie musi być zapowiedziana.
Sprawdzian/test z teorii.	0-20 pkt.	Obejmuje materiał z danego działu, lub wskazany przez nauczyciela.	Zapowiedziany przynajmniej tydzień wcześniej.
Ćwiczenia praktyczne.	0-5 pkt.	Obejmują udzielanie pierwszej pomocy w konkretnym przypadku- np. RKO.	
Aktywność podczas zajęć.	5 pkt.	Zaangażowanie i aktywność indywidualna oraz podczas pracy w grupie.	-Na każdej lekcji uczeń może otrzymać „+” za pracę (grupową lub indywidualną), po zebraniu trzech „+” do dziennika wpisywana jest ocena 5/5.

			-Wybrane zadania mogą zostać ocenione na 0-5 /5 pkt.
Projekt.	0-10 pkt.	Zakres, forma prezentacji i tematyka określane przez nauczyciela lub ucznia (w porozumieniu z nauczycielem).	
Dodatkowo	Do 5 % liczby punktów możliwych do zdobycia w semestrze		Zadania dodatkowe, wyraźny postęp w nauce, szczególna aktywność na zajęciach, wyjątkowa kreatywność, niekonwencjonalne rozwiązanie problemu, związane z przedmiotem zainteresowania, których rozwijanie przynosi wymierne efekty, inne osiągnięcia.

Na końcu semestru i roku szkolnego suma punktów jest przeliczana na ocenę wg skali:

100% i powyżej - celujący

90-99 % - bardzo dobry

75-89% - dobry

50-74% -dostateczny

35-49% -dopuszczający

poniżej 34% - niedostateczny

Informacje dodatkowe:

- Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie pisał sprawdzianu, nie zdał sprawdzianu praktycznego, musi to uczynić w terminie ustalonym z nauczycielem.
- Sprawdziany (testy) zawierają zadania dodatkowe (10 % liczby punktów możliwych do zdobycia), sprawdzane przez nauczyciela, jeżeli uczeń z pozostałych zadań otrzyma min. 85 % punktów.
- Uczeń może poprawiać ocenę ze sprawdzianu na 100 %.
- Z poprawy sprawdzianu wpisywana jest oceną wyższa.
- Po sprawdzeniu prace pisemne są omawiane przez nauczyciela podczas lekcji. **Następnie są przechowywane przez nauczyciela w szkole.** Uczeń i jego rodzice mają prawo wglądu do tych prac podczas „drzwi otwartych” lub w terminie uzgodnionym przez ucznia lub jego rodziców z nauczycielem.
- W ciągu półrocza **uczeń ma prawo do jednego nieprzygotowania** w semestrze (tzw. „n”). Nieprzygotowaniem jest nieznanomość materiału z trzech ostatnich lekcji. Po wykorzystaniu przysługujących uczniowi „n” za kolejne nieprzygotowanie uczeń otrzymuje ocenę 0/5 punktów za formę sprawdzenia wiedzy wyznaczoną przez nauczyciela (kartkówka, odpowiedź).
- Jeśli uczeń, z powodu nieobecności, nie wykona w terminie zadania projektowego, grupowego, musi je nadrobić w sposób i w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
- Za nieprzygotowanie ucznia do zajęć polegające na **braku materiałów potrzebnych w czasie lekcji** (zeszyt przedmiotowy, materiały, które uczniowie mieli przynieść na daną lekcję, przybory szkolne itp.), uczeń otrzymuje „-” (**informacja dla ucznia i rodzica o braku przygotowania do zajęć**); za trzykrotne nieprzygotowanie tego typu uczeń otrzymuje uwagę.
- **Uczeń ma obowiązek uzupełnienia wszelkich zaległości związanych z nieobecnością, wg poniższego schematu:**

1- dni nieobecności – 1 dzień na nadrobienie,

3-4 dni nieobecności – 2 dni na nadrobienie,

5 i więcej dni nieobecności – 5 dni na nadrobienie.

- Odpisywanie, udostępnianie do odpisywania prac pisemnych (sprawdzianów, kartkówek), korzystanie z innych form nieuczciwej pomocy jest równoznaczne z otrzymaniem 0 pkt. za daną pracę.